

Niske plate u svedskoj fabrici

Moderni robovi u Kavat fabrici

Svedska fabrika cipela Kavat preselila je svoju proizvodnju u Bosnu i Hercegovinu (Novi Travnik) i jos uz to dobila pomoc od svedske humanitarne organizacije SIDA u iznosu od 700.000 kruna (ca 130.000KM). Razlog dodatne pomoci SIDA-e je taj sto su valsnici fabrike obekali da ce uvesti prijenos "svedskih radnih metoda u smislu radne etike i radnog okruzenja - okolisa"..

Da je to bio samo nacin brze zarade otkrili su istazivacki novinari drzavne televizije (SVT) radeci za emsiju UG (Uppdrag granskning – Istrazivacka misija).

Dosli se do porazavajućih cinjenica da je osnovna platan za radnike u ovoj fabrici mizernih 2500kr (ca 460KM) i to u bruto iznosu, da radnicima nedstaje sindikalna zastita i da zive u svakodnevnom strahu od represalija.

- Mesečni posao vrijedi oko par cipela, otkriva jedan zaposleni.

Prije devet godina svedska kompanija Kavat svu svoju proizvodnju preselila je iz Kumle u Bosnu. Prema Kavatu, taj potez je bio, navodno, mnogo veći od pukog preseljenja fabrike, jer su imali etičkih motiva da pomognu Bosni i radnicima.

Cinjenice pokazuju naličje cijele price te da je od početka rada u Bosni, promet Kavat-a porastao sa 34 miliona švedskih kruna (ca 6,3 miliona KM) na 130 miliona svedskih kruna (ca 24 miliona KM), prije pandemije.

Radnici u Kavatu su u strahu nemaju nikavu zastitu ni prava

Zaposleni u fabrici ne mogu da zive od svojih plata i svedoce da se ne usudjuju da razgovaraju slobodno, ni sa menadzmentom kao ni sa kolegama, iz straha od odmazde.

- Niko ne zastupa radnike. Mozete raditi samo kako vam se kaze i sutiti. Morate da budete lojalni, a ako to ne volite, tu su vrata, kaze zaposlenik u fabrici koji zeli da ostane anonimn.

Kada su novinari tazili objasnjenja od vodjstva ove firme u Svedskoj da su dobili jos pomoc side od 700.000 kruna za poboljsanje uslova rada i vecih plata, dobili su odgovor:

"Ako u ovom slucaju samo smo

doprinjeli otvaranju novih radnih mjesta, ali pod losijim uslovima, onda to nije potpuno uspjesan poduhvat i ako se desi i pokaze da smo pogrijesili, onda moramo da vratimo novac. Mi smo Kavat, i otvorili smo 130 radnih mjesta u Bosni i ponosni smo na to, kaze generalni direktor Kavat-a Magnus Ericson.

130 radnih mjesta u Bosni sa ljudima koji ne mogu zivjeti od svojih plata?

- To je vasa slika. Nadam se da mogu zivjeti od svojih plata i da cemo vremenom razviti strukturu plata tako da bismo mogli osigurati da imamo trajno osoblje koje nam je potrebno da napravi najbolje cipele na svijetu. To je ocigledno.

U godisnjem finasijskom izvjestaju za 2020. godinu Kavat-a pise da je kompanija i njeni radnici povezana s kolektivnim ugovorom (u praksi to znaci dobra sintikalna zastita radnika vezano za visnu plata i zastitu radnog mjesta). Ali u stvarnosti, pokazalo se, da se ovo odnosi samo na zaposlene u glavnom uredu u Svedskoj. Kolektivni ugovor se ne odnosi na 130 radnika koji rade u Kavatovoj fabrici u BiH.

- Ovdje radnici nemaju nikakva prava, kaze izvjseni "Vanja" koji je sada napustio fabriku.

Prema bosanskohercegovackom sindikalnom pokretu za tekstil, kozu i gumu, porodica, sa dvoje odraslih i dvoje djece, treba da zaradjuje najmanje 12.000 kruna (2.200 KM) mjesecno da bi normalno prezivjela. Na sve ove konstatacije novinara generalni direktor Kavat-a Magnus Ericson kaze:

- Isplacujemo plate koje su iznad minimalnog iznosa i trudimo se da budemo dobar poslodavac radnicima.

"Zaduzenja preko usiju"

Ako se bolje udje u analizu i pogledate specifikacije plata, pregled zadataka, tada se moze vidjeti da su Kavatove plate daleko od plata koje su potrebne za izdrzavanje radnika.

Uvidom u osnovne plate radnika u Kavatovoj fabrici pokazalo se da ona iznosi oko 2.500 kruna bruto mjesečno. Prvu subotu u mjesecu uvijek su rade. Radnici imaju najmanje 19 prekovremenih sati mjesečno. I kada se sve to sabere tada radnik moze dostici neto platu od jedva 3.000 kruna (ca 555 KM) mjesečno.

- Radnici su zaduzeni preko usiju da bi prezivjeli, kaze jedan radnik.

Kavat se brani da radnici dobijaju i nadoknadu za topli obrok dnevno, te za prevoz autobusom na posao i sa posla.

Na sve ovo kazu ljudi u Bosni i Hercegovini koji se bore za prava radnika i protiv njihove eksplotacije da je ovo sto Kavat radi sada "moderno ropstvo" na djelu.

- Da bi se uvjerali u realnost i stvarnu situaciju otidjite u prodavnicu i vidite koliko sta kosta, pa cete shvatiti da se od tog rada ne moze zivjeti, kaze Armin Sestic, vodja projekta Zora koji radi na zastiti prava obucarskih radnika u BiH.

Nakon svih ovih cinjenica iznesenih od starne istrazivackih novinara, Magnus Ericson se "korigovao" i kaze da ce kasnije ovog proljeca otici u Novi Travnik sa predstavnicima svedskog Sindikata kako bi osigurao da radnici u fabrici primaju plate od kojih mogu priustiti normalan zivot i egzistenciju.

Miralem Pervizoivc